

Sankt Hansurt

Hylotelephium telephium

Stenurt familien har 8 medlemmer, hvoraf Sankt Hansurt nok er den mest kendte. Stenurterne optræder ofte på kirkediger, hvor de har fundet et miljø som passer til deres krav til voksested.

De forskellige små lave stenurter kan være bragt til DK, da de har samme egenskaber som Sankt Hansurt, de har alle sukkulente blade, som indeholder saft og alle er kendetegnet ved en lav vækst og tykke saftige blade.

Bidende Stenurt, *Sedum acre*

Den danner tætte puder på stengærder og har gule blomster. Bladene vokser i stjerneform fra plantens midte.

Hvid Stenurt, *Sedum album*

Den kan dyrkes og spises som salat. Den er hjemmehørende i den nordligste del af Østersøen. Den har hvide blomster. Den foretrækker kalkholdig jord med en lav ph værdi og lader sig let udkonkurrere af andre planter og kan være besværlig at dyrke.

Stenurter vokser på stenhøje og diger, men kan også trives på et gammelt stråtag. De krybende arter er velegnede til bunddække. I klitter og tørre steder findes stenurterne også.

Medicinsk har saften fra de tykke blade været brugt til at behandle brandsår og skadede slimhinder, omtrent som aloe.

Rød Stenurt, *Sedum spurium*

Bjerg-Stenurt, *Sedum reflexum*

Seksradet Stenurt, *Sedum sexangulare*

Sankt Hansurt har tykke violette birødder og farvede blomster der vokser i en flad skærm. Den kan træffes på skrænter og strandmarker, men dyrkes også på stråtage, da den efter sigende skulle beskytte mod lynnedslag.

Den har navn efter selveste Johannes Døberen og blev omfattet med megen ærefrygt i middelalderen, hvor den blev brugt til at standse blødninger og få hæmorider til at trække sig sammen.

Middelalderens lægemidler omfatter adskillige råd mod hæmorider, en blodfyldt åreknude på endetarmen.

Dette skyldes formentlig, at de mange børnefødsler har belastet tarmvæggene hos mange kvinder.

Saften fra Sankt Hansurt var også kendt for at kunne mildne og fordele hævelser og var et nyttigt middel, hvis man havde fået et blått øje.

Til behandling af brandsår med bladene, fjerner man bladets overhud.

I dag er den vilde Sankt Hansurt vidtgående afløst af dyrkede arter, der sidst på sommeren pynter i haven med røde og violette blomsterskærme.

Den, der ønsker at se den ægte vare, kan finde den på diget ved Ulfshale og Møns nordkyst sidst på sommeren. På Møn vokser underarten Alm. Sankt Hansurt, den kan være en smule gul i blomsten. Rød Sankt Hansurt vokser vist

ikke vildt, men findes i haver og på kirkegårde.

De fleste små stenurter findes på stendiger og ved vore middelalderkirker er de ofte i stort antal. Den meget sjældne Seksradet Stenurt vokser på Vestmøn.

På Middelalderhavens kirkedige ses stenurterne